

**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2018-073
(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter en mr. D.G. Rosenquist, secretaris)**

Klacht ontvangen op : 2 april 2017
Ingediend door : Consument
Tegen : Delta Lloyd Levensverzekering N.V. h.o.d.n. OHRA Levensverzekeringen,
gevestigd te Amsterdam, verder te noemen Verzekeraar
Datum uitspraak : 30 januari 2018
Aard uitspraak : Bindend advies

Samenvatting

Consument klaagt dat verzekeraar heeft meegewerkt aan het afkoopverzoek van haar (inmiddels) overleden echtgenoot. De Commissie verklaart de klacht ongegrond en wijst de vordering af. Haar echtgenoot was (enig) verzekeringnemer en had in die hoedanigheid het recht de verzekeringen af te kopen. Daarvoor was geen toestemming van Consument nodig.

I. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken, inclusief bijlagen:

- het door Consument (digitaal) ingediende klachtformulier;
- de aanvullende uitleg van Consument;
- het verweerschrift van Verzekeraar;
- de repliek;
- de dupliek;
- de nadere informatie van Verzekeraar; en
- de aanvullende reactie van Consument.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies. De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

- 2.1 De echtgenoot van Consument, [Naam echtgenoot], had sinds 1991 een gemengde verzekering bij Verzekeraar. De verzekering met polisnummer [nummer 1] voorzag in een uitkering bij leven op de einddatum of bij overlijden voor de einddatum. [Naam echtgenoot] was zowel verzekeringnemer als verzekerde op deze overeenkomst. De verzekering was voorzien van een standaardbegunstigingsclausule.

Tot 2003 was de verzekering verpand aan een hypotheekverstrekker.

Op deze verzekering waren de voorwaarden Ge-82 van toepassing.

- 2.2 Sinds 2002 had [Naam echtgenoot] een tweede overeenkomst van levensverzekering bij Verzekeraar. Het was een zogeheten 'OHRA Groeiroute', een overeenkomst die werd geadmistreerd onder polisnummer [nummer 2]. Voor deze verzekering gold [Naam echtgenoot] als verzekeringnemer en verzekerde. Consument is op deze verzekering als enige begunstigde aangemerkt voor de uitkering bij overlijden. Er was geen sprake van een onherroepelijke aanwijzing van de begunstiging. Voor de uitkering bij leven was de verzekering voorzien van een standaardbegunstigingsclausule.

De rechten uit de verzekering waren verpand aan een hypotheekverstrekker.

Op deze verzekering waren de voorwaarden SP-02 van toepassing.

- 2.3 Per 1 februari 2009 is het pandrecht, dat in verband met de hypothecaire lening op de verzekeringen met polisnummers [nummer 1] en [nummer 2] rustte, vervallen.
- 2.4 In februari 2014 heeft [Naam echtgenoot] Verzekeraar gevraagd om de afkoopwaardes van de verzekeringen met polisnummers [nummer 1] en [nummer 2]. Deze heeft Verzekeraar vervolgens aan [Naam echtgenoot] gecommuniceerd.
- 2.5 Op 16 juni 2014 heeft [Naam echtgenoot] een afkoopformulier ondertekend, teneinde te bewerkstelligen dat de verzekering met polisnummer [nummer 2] zou worden afgekocht en dat de afkoopwaarde aan hem zou worden uitgekeerd. Verzekeraar heeft de afkoop bij brief van 24 juni 2014 bevestigd en heeft de afkoopwaarde van EUR 21.052,76 aan [Naam echtgenoot] overgemaakt.
- 2.6 Op 11 augustus 2014 heeft [Naam echtgenoot] Verzekeraar verzocht tot afkoop van de verzekering met polisnummer [nummer 1] over te gaan. Bij brief van 25 augustus 2014 heeft Verzekeraar de afkoop bevestigd en een bedrag van EUR 24.165,78 aan [Naam echtgenoot] uitgekeerd.
- 2.7 Op 14 oktober 2015 is [Naam echtgenoot] overleden. Naar aanleiding daarvan heeft Consument Verzekeraar verzocht om uitkering onder de verzekeringen met polisnummers [nummer 2] en [nummer 1]. Verzekeraar heeft dit geweigerd in verband de afkoop in 2014 door [Naam echtgenoot].
- 2.8 Partijen zijn vervolgens in discussie geraakt over de vraag of Verzekeraar gehoor had mogen geven aan de afkoopverzoeken van [Naam echtgenoot] of dat Verzekeraar toestemming van Consument nodig had om tot uitvoering van die verzoeken over te gaan. Partijen zijn er niet in geslaagd tot een vergelijk te komen.

Consument heeft op 2 april 2017 een klacht ingediend bij het Kifid.

3. Vordering, klacht en verweer

Klacht, grondslag en vordering

- 3.1 Consument klaagt dat Verzekeraar heeft toegestaan dat de verzekeringen van [Naam echtgenoot] zijn afgekocht, zonder dat Consument daarvoor toestemming heeft verleend. Dit had Verzekeraar volgens Consument niet mogen doen.
- 3.2 Consument benadrukt dat de verzekeringsovereenkomsten onderdeel uitmaakten van de gemeenschap van goederen tussen Consument en [Naam echtgenoot] en stelt dat zowel [Naam echtgenoot] als Consument gelijkelijk bevoegd waren alles binnen die gemeenschap te beheren.
- 3.3 [Naam echtgenoot] had op grond van artikel 1:88 lid 1 sub c van het Burgerlijk Wetboek aan Consument als mede-eigenaar van de bezittingen en medeschuldenaar voor de hypothecaire lening toestemming aan Consument moeten vragen. Dat heeft hij niet gedaan. Op grond van artikel 1:89 BW is de afkoop daarom vernietigbaar.
- 3.4 Met inachtneming van het voorgaande vordert Consument dat Verzekeraar een bedrag van EUR 100.851 aan Consument vergoedt.

Verweer

- 3.5 Verzekeraar stelt dat hij terecht medewerking heeft verleend aan het afkoopverzoek van [Naam echtgenoot] voor beide levensverzekeringen, omdat:
- in verband met de aflossing van de hypothecaire lening per 11 februari 2009 de verpanding van beide verzekeringen is vervallen, waarna beide verzekeringen ([nummer 1] en [nummer 2]) ongewijzigd in stand zijn gebleven.
 - [Naam echtgenoot] op beide verzekeringen ([nummer 1] en [nummer 2]) gold als enige verzekeringnemer. Consument was geen (mede)verzekeringnemer. [Naam echtgenoot] was de enige die het bestuur had over deze verzekeringen en kon beschikkingsrecht uitoefenen op de rechten uit de verzekeringen. Dit maakte dat hij in staat was, nadat het pandrecht op beide verzekeringen was vervallen, deze af te kopen.
 - toestemming van Consument voor afkoop van de verzekeringen [nummer 1] en [nummer 2] niet noodzakelijk was. Een dergelijke toestemming kan niet worden afgeleid uit artikel 1:88 van het Burgerlijk Wetboek. Van vervreemding, bezwaring of beëindiging van het gebruik van het woonhuis is geen sprake. Ook verbond [Naam echtgenoot] zich door de afkoop niet als borg of medeschuldenaar.
 - in 2009 uitsluitend één overlijdensrisicoverzekering (namelijk met polisnummer [nummer 3]) in stand is gebleven en in pand is gegeven. Deze verzekering is na het overlijden van [Naam echtgenoot] tot uitkering gekomen. Het verzekerd bedrag van EUR 68.067,03 is op 19 maart 2016 uitgekeerd aan de pandnemer. Dit bedrag is in mindering gebracht op de aflossingsvrije hypotheek.
- 3.6 Verzekeraar benadrukt dat geen sprake was van een door Consument (of derden) aanvaarde begunstiging, zodat voor de afkoop geen toestemming nodig was.

- 3.7 De stelling van Consument dat zij (mede) bevoegd was tot het bestuur van de goederen van gemeenschap, waartoe volgens Consument de verzekeringen behoorden, kan haar niet baten. Ingevolge artikel 1:97 lid 1 BW geldt voor een goed in de gemeenschap dat op naam staat van een echtgenoot dat dat goed onder diens bestuur staat. Conform artikel 1:90 lid 2 BW omvat dit bestuur de aan het goed verbonden bevoegdheden, waaronder de bevoegdheid om te beschikken.

Een verzekeringnemer kan rechten uit de verzekering uitoefenen, zoals het recht op afkoop. Hij kan deze rechten zelfstandig en bij uitsluiting uitoefenen. Noch Consument, noch [Naam echtgenoot] hebben aan Verzekeraar meegedeeld dat het bestuur van de verzekeringen (mede) aan Consument toekwam.

- 3.8 Verzekeraar vindt het vervelend voor Consument dat zij nadeel heeft ondervonden van de afkoop van beide verzekeringen. Dit laat evenwel onverlet dat [Naam echtgenoot] zelfstandig bevoegd was beide verzekeringen af te kopen en Consument daarvoor geen toestemming behoefde te geven. Consument was niet de verzekeringnemer. Verzekeraar is dan ook niet gehouden tot herstel van de verzekeringen.

4. Beoordeling

- 4.1 Consument klaagt dat Verzekeraar ten onrechte medewerking heeft verleend aan de afkoop van de verzekeringen door de verzekeringnemer ([Naam echtgenoot]), terwijl de toestemming van Consument ontbrak. Verzekeraar bestrijdt dat toestemming van Consument nodig was voor de afkoop. De Commissie velt hierover een oordeel.
- 4.2 De Commissie buigt zich in het hiernavolgende uitsluitend over de klacht van Consument tegen Verzekeraar (OHRA Levensverzekeringen N.V.). Eventuele klachten tegen andere verzekeraars (bijvoorbeeld SRLEV N.V. (Reaal) of OHRA Schadeverzekeringen) of hypotheekverstrekkers en/of adviseurs zijn niet in deze procedure betrokken.
- 4.3 De verzekeringnemer is de contractspartij van de verzekeraar. Op grond van de wet en de verzekeringsovereenkomst bestaan diverse wederzijdse rechten en plichten voor beide contractspartijen.
- 4.4 De verzekeringnemer heeft onder meer het recht, al dan niet naast zichzelf, één of meer derden als begunstigden aan te wijzen. Dit recht heeft de verzekeringnemer op basis van de verzekeringsvoorwaarden of op grond van de wet (artikel 7:966 lid 1 onder a van het Burgerlijk Wetboek (BW)).

De verzekering met polisnummer [nummer 2] gaf de verzekeringnemer in artikel 10 sub f van de voorwaarden SP-02 de mogelijkheid een begunstigde aan te wijzen. Dit recht was uitgewerkt in artikel 13 van diezelfde voorwaarden. In lid 3 van dit artikel is bepaald dat in geval van een schriftelijke aanvaarding van de begunstiging de verzekeringnemer de rechten uit de verzekeringsovereenkomst alleen kan uitoefenen met uitdrukkelijke medewerking van de begunstigde die heeft aanvaard.

De verzekering met polisnummer [nummer 1] gaf de verzekeringnemer in artikel 5 sub e van de voorwaarden Ge-82 de mogelijkheid een begunstigde aan te wijzen. Dit recht was verder uitgewerkt in artikel 10 van diezelfde voorwaarden. In lid 4 van dit artikel is bepaald dat in geval van een schriftelijke aanvaarding van de begunstiging de verzekeringnemer de rechten uit de verzekeringsovereenkomst alleen kan uitoefenen met uitdrukkelijke medewerking van de begunstigde die heeft aanvaard.

Beide verzekeringsovereenkomsten voorzagen in een standaardbegunstigingsclausule bij leven. De verzekering met polisnummer [nummer 2] voorzag daarnaast in een afwijkende begunstiging bij overlijden. Consument was voor die situatie als enige begunstigde aangewezen. Er was bij geen van de verzekeringen sprake van een aanvaarde begunstiging. Dit betekent, met inachtneming van de verzekeringsvoorwaarden, alsmede met inachtneming van artikel 7:972 lid 1 sub a BW, dat de verzekeringnemer ([Naam echtgenoot]) geen toestemming behoefde voor het uitoefenen van de uit de verzekeringsovereenkomsten voortvloeiende rechten.

- 4.5 Een ander recht dat een verzekeringnemer in beginsel heeft, is het recht de verzekering door opzegging te beëindigen en, mits de verzekering afkoopwaarde heeft, te vorderen dat de verzekeraar de verzekering afkoopt. Dit recht heeft de verzekeringnemer op basis van de verzekeringsvoorwaarden of op grond van de wet (artikel 7:978 BW).

De verzekering met polisnummer [nummer 2] gaf de verzekeringnemer in artikel 10 sub g van de voorwaarden SP-02 de mogelijkheid de verzekeringsovereenkomst te beëindigen. Dit recht was uitgewerkt in artikel 14 van diezelfde voorwaarden. De verzekeringnemer had in dat geval recht op uitkering van de waarde van de verzekering.

De verzekering met polisnummer [nummer 1] gaf de verzekeringnemer in artikel 5 sub b van de voorwaarden Ge-82 de verzekeringsovereenkomst te beëindigen. Dit recht was verder uitgewerkt in artikel 9 lid 2 van diezelfde voorwaarden. In dit artikel was bepaald dat de afkoopwaarde aan de verzekeringnemer werd uitgekeerd.

- 4.6 [Naam echtgenoot] had als verzekeringnemer op grond van de verzekeringsovereenkomst of wettelijke bepalingen omtrent afkoop en begunstiging geen toestemming nodig van Consument voor de afkoop. In verband met het vervallen van het pandrecht op de verzekeringen, behoefde [Naam echtgenoot] ook geen toestemming van andere derden.
- 4.7 In tegenstelling tot hetgeen Consument stelt had [Naam echtgenoot] ook geen toestemming nodig van Consument op grond van artikel 1:88 lid 1 sub c BW. In dit artikel is bepaald:

Een echtgenoot behoeft de toestemming van de andere echtgenoot voor de volgende rechtshandelingen:
c. overeenkomsten die ertoe strekken dat hij [...] zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt [...].

Van een dergelijke situatie is in het onderhavige geval geen sprake. Door de afkoop van de verzekeringen verbond [Naam echtgenoot] zich immers niet als schuldenaar. Voor vernietiging op basis van artikel 1:89 lid 1 BW is dan ook geen grond.

- 4.8 Consument heeft zicht voorts op het standpunt gesteld dat de verzekeringen deel waren van de gemeenschap van goederen van Consument en [Naam echtgenoot] en stelt dat zij uit dien hoofde gelijkelijk bevoegd waren over het beheer en bestuur van de verzekeringen.

Ingevolge artikel 1:90 lid 1 en 2 is een echtgenoot bevoegd tot het bestuur van zijn eigen goederen en tot het bestuur van goederen van een gemeenschap. Onder die bevoegdheid valt het recht tot beschikking en beheer en tot de uitoefening van feitelijke handelingen. Op grond van artikel 1:97 lid 1 staat een goed dat op naam van een echtgenoot staat onder diens bestuur. Ingevolge deze artikelen is geen toestemming van de andere echtgenoot vereist voor het bestuur van goederen van een gemeenschap.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat [Naam echtgenoot] vrijelijk zijn bevoegdheden in het kader van de verzekeringsovereenkomsten kon uitoefenen, zeker nu deze verzekeringsovereenkomsten op zijn naam stonden. Er was dan ook geen aanleiding voor Verzekeraar anders te handelen dan hij heeft gedaan. Verzekeraar kon aan de afkoop van de verzekeringsovereenkomsten meewerken, zonder te verlangen dat [Naam echtgenoot] een bewijs van toestemming van Consument had overgelegd.

- 4.9 De Commissie concludeert dat Verzekeraar terecht medewerking heeft verleend aan het verzoek tot afkoop van de verzekeringnemer ([Naam echtgenoot]). Hiervoor was geen toestemming nodig van Consument. De klacht van Consument is dan ook ongegrond.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/hoe-wordt-uw-klacht-behandeld.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 46 van het Reglement.